

Η Εφημεριδούλα

Ιούνιος 2021

Τεύχος 299 35ος χρόνος

pinteris@hotmail.com

210 - 96 52 336

Εκδότης: Γιώργος Πιντέρης, Ph.D. Ψυχολόγος - Συγγραφέας

Εμπρησμοί χωρίς ποινικές συνέπειες

Ακόμα μου έχει μείνει η μυρωδιά από τη στάχτη της φωτιάς που ξεκίνησε το βράδυ της Τετάρτης 19 Μαΐου κι έκανε στάχτη 72.000 στρέμματα, εκ των οποίων τα 50 ήταν παρθένο δάσος στα Γεράνια όρη. Πριν λίγα χρόνια, κάηκε η πλευρά της Κινέτας. Τώρα η φωτιά πήγε στο πίσω μέρος, έκαψε σπίτια και απείλησε χωριά.

Τις πιο πολλές φορές, αποκαλύπτεται ότι η φωτιά ξεκίνησε από έναν παππού ή μια γιαγιά που πήγε να κάψει ξερόχορτα ή ν' ανάψει φωτιά σε μια ψησταριά χωρίς να λάβει υπόψη ότι είναι καλοκαίρι, ότι φυσάει άνεμος και από την 1η Μαΐου μέχρι την 31 Οκτωβρίου απαγορεύεται κάθε δραστηριότητα που μπορεί να δημιουργήσει σπίθα στην ύπαιθρο. Είναι κάτι σαν μια έμμονη ιδέα που διακατέχει κάποιους ανθρώπους αυτής της ηλικίας: «Να κάψω τα ξύλα». Άμα δεν έχεις και πολλά πράγματα να κάνεις μέσα στη μέρα ή αν ζεις απομονωμένος από τους ανθρώπους, μια τέτοια έμμονη δίνει νόημα μέσα στη μέρα.

Αυτή τη φορά, λένε, πως ένα κάτοικος του Σχίνου Αττικής αποφάσισε το απόγευμα να κάψει κάποια ξύλα σ' έναν ελαιώνα που είχε. Όταν ήρθε το βράδυ, φύσηξε δυνατός άνεμος αναζωπύρωσε και σκόρπισε τ' αποκαΐδια, και τη συνέχισα τη γνωρίζουμε.

Κάτι ανάλογο έγινε και με τη φωτιά στο Μάτι. Ενώ η Κινέτα καιγότανε και φύσαγε ένας λυσασσμένος άνεμος, ένας καππούς στο Νταού Πεντέλης αποφάσισε (δεν θυμάμαι γιατί) ν' ανάψει μια φωτιά. Η φωτιά σταμάτησε στη θάλασσα έχοντας κάψει πάνω από 100 ανθρώπους, τραυματίζοντας εκατοντάδες και αφήνοντας άστεγες πολλές οικογένειες.

Το 2007 στη φωτιά της Πάρνηθας κάηκαν 50.000 στρέμματα περίπου εκ των οποίων τα 36.000 αποτελούσαν τμήμα του Εθνικού Δρυμού. Σ' αυτή την περίπτωση, η δράστης ήταν μια γιαγιά που αποφάσισε μέσα στο κατακαλόκαιρο να κάψει τα σκουπίδια της. Αυτά, λίγο πολύ τα γνωρίζουμε όλοι. Το ενδιαφέρον είναι ότι σπάνια ένας εμπρηστής πληρώνει τις συνέπειες για δύο κυρίως λόγους: Ο πρώτος είναι ότι δεν το πλάνουν. Ο δεύτερος είναι ένα «παράθυρο» του νόμου. Ο νόμος προβλέπει ότι η ποινή για έναν εμπρησμό είναι δυο χρόνια φυλάκιση εκτός (να το ...παράθυρο) αν ειδοποιήσεις ο ίδιος έγκαιρα την αστυνομία, την πυροσβεστική ή κάποιον άλλο φορέα. Σ' αυτή την περίπτωση δεν γνωρίζω αν υπάρχουν καν ποινές. Αυτό δεν είναι νομικό «παράθυρο». Είναι η «πορτάρα» της Νάξου για όσους τη γνωρίζουν.

φέρον είναι ότι σπάνια ένας εμπρηστής πληρώνει τις συνέπειες για δύο κυρίως λόγους: Ο πρώτος είναι ότι δεν το πλάνουν. Ο δεύτερος είναι ένα «παράθυρο» του νόμου. Ο νόμος προβλέπει ότι η ποινή για έναν εμπρησμό είναι δυο χρόνια φυλάκιση εκτός (να το ...παράθυρο) αν ειδοποιήσεις ο ίδιος έγκαιρα την αστυνομία, την πυροσβεστική ή κάποιον άλλο φορέα. Σ' αυτή την περίπτωση δεν γνωρίζω αν υπάρχουν καν ποινές. Αυτό δεν είναι νομικό «παράθυρο». Είναι η «πορτάρα» της Νάξου για όσους τη γνωρίζουν.

Η Πορτάρα της Νάξου

Στο σημείο αυτό, έχω ακούσει από τη σύντροφό μου αλλά και το φίλο μου Βαγγέλη μια άποψη που μου φαίνεται δίκαιη και αποτελεσματική: Στις περιπτώσεις αυτές, να δημεύεται η παρουσία του ενόχου *αλλά και των κληρονόμων του!* Γιατί; Διότι σ' αυτή την περίπτωση οι κληρονόμοι (οι οποίοι προφανώς είναι νεότεροι) θα φροντίζουν να προσέχουν τον παππού να μην κάνει βλακείες. Η δημευμένες περιουσίες να μοιράζονται στους πυρόπληκτους. Δηλαδή ένα μέρος των αποζημιώσεων στους πυρόπληκτους να προέρχεται από τις δημευμένες περιουσίες των εμπρηστών.

Για παλαιότερα τεύχη της Εφημεριδούλας και για πολύ περισσότερα πατήστε εδώ:
<https://www.pinteris.gr>

Συνεδρίες μέσω Skype Πληροφορίες
pinteris@hotmail.com
210-96 52 336

Βασικές αρχές ανθρώπινης επικοινωνίας

«Τι κάνει ο Γιάννης;», ρώτησα τον φίλο μου τον Κώστα, που τον πήρα για να του ευχηθώ προημερών για τη γιορτή του. «Ιδέα δεν έχω. Έχουμε να μιλήσουμε από την Πρωτοχρονιά» μου απάντησε. Μ' άλλα λόγια, ο Γιάννης με τον Κώστα τους τελευταίους πέντε μήνες δεν επικοινωνούν. Λάθος: Η πρώτη βασική αρχή της ανθρώπινης επικοινωνίας λέει: *Η επικοινωνία είναι συνεχές φαινόμενο. Δεν μπορείς να μην επικοινωνήσεις. Αυτή καθαυτή η απουσία μηνύματος είναι μήνυμα.* Δηλαδή, το γεγονός ότι για πέντε μήνες ο Γιάννης δεν επικοινωνήσε με τον Κώστα, κάτι λέει. Είναι δηλαδή μήνυμα. Ποιο είναι το περιεχόμενο του μηνύματος; Τι λέει με την απουσία μηνύματος ο Γιάννης στον Κώστα; Μπορεί να λέει ένα από αυτά:

- Δεν έχω κάτι σημαντικό να σου πω
- Έχω πάθει ατύχημα και είμαι στο κρεβάτι
- Σ' έχω ξεχάσει
- Η φιλία μας δεν εξαρτάται από το αν μιλάμε.

Εννοείται ότι θα μπορούσα να γράψω πάνω από άλλα δέκα πιθανά μηνύματα που θα μπορούσε κανείς να υποθέσει από την απουσία επαφής ανάμεσά τους. Εκείνο που χρειάζεται να μας μείνει είναι ότι *η απουσία μηνύματος είναι μήνυμα.*

Η Άννα και ο Περικλής είναι δυο νέοι ενήλικες που τους τελευταίους έξι μήνες έχουν «σοβαρό δεσμό». Όλο αυτό το διάστημα, όποτε στέλνει ο ένας γραπτό μήνυμα στο τηλέφωνο του άλλου, ο άλλος του απαντάει το πολύ σε δέκα λεπτά.

Έχουν περάσει δύο ώρες από τότε που η Άννα έστειλε μήνυμα στον Περικλή και δεν έχει λάβει απάντηση. Έχει ανησυχήσει. Έτσι, στέλνει δεύτερο μήνυμα ρωτώντας τον αν είναι καλά.

Ο Περικλής έχει πάει το αμάξι του στο συνεργείο όπου είναι σκυμμένος μαζί το μηχανικό στη μηχανή και με κάτι παλεύουν. Το κινητό του το έχει στο μπουφάν του, το οποίο έχει κρεμάσει σε απόσταση που, με το θόρυβο του συνεργείου, είναι αδύνατο να το ακούσει. Έτσι, η Άννα πανικοβάλλεται. Από πού προέρχεται ο πανικός της; Από τον τρόπο που ερμηνεύει την ...απουσία μηνύματος. Και πώς ερμηνεύει την απουσία μηνύματος; Την ερμηνεύει με βάση έναν κανόνα που έχει στο κεφάλι της ο οποίος λέει: «Όποτε ο ένας λαμβάνει γραπτό μήνυμα από τον άλλον, απαντάει μέσα σε δέκα λεπτά».

Βέβαια, μια ο κανόνας αυτός δεν έχει διατυπωθεί ξεκάθαρα από κάποια συζήτηση ανάμεσά τους, μοιάζει να υπάρχει μόνο στο κεφάλι της Άννας. Όμως, η Άννα υποθέτει πως και ο Περικλής κουβαλάει αυτό τον κανόνα στο κεφάλι του, κάτι που αν ήταν αλήθεια, ο Περικλής θα είχε το κινητό του όλη την ώρα πάνω του. Για να το έχει αφήσει κάπου που δεν το

ProgressNet[®]

- ▶ Κατασκευή ιστοσελίδων & e-shop
- ▶ Ανάπτυξη Web - Mobile εφαρμογών
- ▶ Ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων

www.progressnet.gr 211 18 28 724

ακούει, θα πει ότι ούτε καν υποψιάζεται την ύπαρξη ενός τέτοιου κανόνα!

Έτσι, ερχόμαστε σε μια δεύτερη αρχή της ανθρώπινης επικοινωνίας: *Η απουσία μηνύματος ερμηνεύεται με βάση τους κανόνες που υποθέτουμε ότι υπάρχουν ανάμεσά μας και υποθέτουμε ότι είναι αμοιβαία αποδεκτοί.* Μ' αυτόν τον κανόνα μπορείς να εξηγήσεις πολλές από τις παρεξηγήσεις που δημιουργούνται ανάμεσα στα ζευγάρια. Για παράδειγμα, αν ο άγραφος κανόνας που είχε διαμορφωθεί ανάμεσά τους ήταν ότι «όποιοι λαμβάνει γραπτό μήνυμα από τον άλλον του απαντά μέσα σ' ένα τρίωρο» η Άννα θα είχε γλιτώσει από έναν κοροϊδιστικό πανικό κι ο Περικλής από πολύ γκρίνια.

Έχουμε οργανώσει ένα reunion παλαιών συμμαθητών στην έπαυλη ενός συμμαθητή μας. Η συγκέντρωση είναι Παρασκευή βράδυ. Το συντονισμό έχει αναλάβει ο Θανάσης που του χρωστάμε πολλά γιατί, τις περισσότερες φορές, αυτός μας μαζεύει. Επειδή πρόβλεπα ότι θα έπαινα αποφάσιμα να πάω με ταξί. Πριν ξεκινήσω τηλεφώνησα του Θανάση ώστε να σιγουρευτώ για τη διεύθυνση. Προς μεγάλη μου έκπληξη, ο Θανάσης μ' ενημέρωσε ότι το πρόγραμμα είχε αλλάξει και ότι η συνάντηση πραγματοποιήθηκε τη προηγούμενη δηλαδή την Πέμπτη το βράδυ!

Όταν τον ρώτησα γιατί δεν με ειδοποίησε κανείς, μου είπε πως μου είχε στείλει email. Εγώ όμως, δεν είχα ανοίξει το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μου το πρωί της Πέμπτης κι έτσι έχασα μια πολύτιμη συνάντηση.

Στην περίπτωση αυτή ο Θανάσης αγνόησε μια τρίτη αρχή της επικοινωνίας: *Μήνυμα που εστάλη, δεν είναι απαραίτητα μήνυμα που ελήφθη.* Το ότι μου έστειλε ο Θανάσης το μήνυμα, δεν σημαίνει ότι το έλαβα κιόλας. Η εμπειρία μας με τα ΕΛΤΑ στα χρόνια που δεν υπήρχαν τα κινητά και η ηλεκτρονική αλληλογραφία, πιστοποιεί το λόγο του αληθές.

Όμως, αυτός ειδικά ο κανόνας ισχύει και με άλλον τρόπο. Ναι μεν το μήνυμα ελήφθη, αλλά ο δέκτης το ερμηνεύει με λάθος τρόπο. Για παράδειγμα, σου τηλεφώνη η γυναίκα σου πριν επιστέψει στο σπίτι και σε ρωτά αν θέλεις τίποτα. Της απαντάς «μπισκότα με γάλα». Επιστρέφει η γυναίκα σου εκνευρισμένη και σου λέει «πήγα σε τρία μαγαζιά μέχρι να βρω μεγάλα μπισκότα». Εσύ της είπες «με γάλα» κι εκείνη άκουσε «μεγάλα»!

Βέβαια, ο κανόνας αυτός ισχύει και αντίστροφα. Δηλαδή, *μήνυμα που ελήφθη δεν είναι απαραίτητα μήνυμα που εστάλη.* Ο παππούς είναι 78 ετών. Έχει κάποια δωμάτια σ' ένα νησί τα οποία ενοικιάζει την θερινή σεζόν και το χειμώνα ζει σ' ένα παραθαλάσσιο προάστιο της Αθήνας. Ο παππούς γλυκοιτάζει τις νεαρές σερβιτόρες που του σερβίρουν τον πρωινό του καφέ, αλλά έχει μπερδευτεί τόσο που μια επισκέφθηκε. Το πρόβλημα του ήταν ότι, ενώ οι σερβιτόρες από τη μια τον φλερτάρουν από την άλλη δεν του ανταποκρίνονται! Δεν μπορούσε να καταλάβει ο δόλιος ότι οι νέες σερβιτόρες είναι ευγενικές με τους παππούδες. Αντί ν' αντιληφθεί ότι σ' εκείνον τρέχανε τα σάλια, είχε την ψευδαίσθηση ότι εκείνες τον φλερτάρουν.

Όμως την ίδια αρχή τη συναντάμε και σε άλλη παραλλαγή. Εμφανίζεται κυρίως σε γυναίκες

και μάλιστα ο ψυχίατρος Eric Berne τις χαρακτηρίζει «κοκκινισκουφίτσες». Η κοκκινισκουφίτσα, ενώ προσκαλεί το λύκο και του περιγράφει πού ακριβώς θα τη βρει, στο τέλος φωνάζει «βοήθεια, λύκος». Γι' αυτό, κατά τον Berne, στο παραμύθι της Κοκκινισκουφίτσας το πραγματικό θύμα είναι ο λύκος και καταλήγει: «Το ηθικό δίδαγμα του παραμυθιού είναι ότι ένας λύκος δεν πρέπει να κυκλοφορεί στο δάσος μόνος του και καλά θα κάνει ν' αποφεύγει τις χαμηλοβλεπούσες νέες και τις γιαγιάδες τους»...

Είναι η γυναίκα που θέλει ν' αποδεικνύει συνεχώς στον εαυτό της, ότι το ανδρικό φύλο ενδιαφέρεται για εκείνην. Ντύνεται λοιπόν ανάλογα, και με τη συμπεριφορά της εκπέμπει «ερωτόνια». Δείχνει διαθέσιμη, αλλά δεν έχει καμία πρόθεση να είναι διαθέσιμη. Έτσι σαγηνεύει τους άντρες στην απόρριψη. Μόλις σιγουρευτεί για τις προθέσεις του επίδοξου εραστή, αλλάζει απότομα συμπεριφορά και ...τον βάζει στη θέση του.

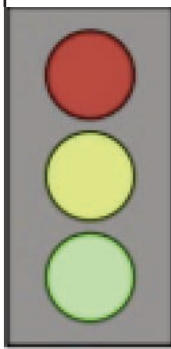
Μια ακόμα σημαντική αρχή την επικοινωνία είναι: *Το βασικό χαρακτηριστικό μιας παρεξήγησης είναι ότι δεν γίνεται αντιληπτή.* Δηλαδή, το μήνυμα που έστειλε ο πομπός δεν το έχει ερμηνεύσει σωστά ο δέκτης. Έτσι, ο δέκτης πιστεύει ότι ο πομπός κατάλαβε, ενώ δεν έχει καταλάβει. Παράλληλα ο δέκτης πιστεύει ότι κατάλαβε, αυτό που του είπε ο πομπός, ενώ δεν έχει καταλάβει. Ταυτόχρονα δεν ξέρει ότι ο πομπός δεν γνωρίζει ότι ο δέκτης έχει καταλάβει αλλά αντ' άλλων. Δύσκολο να το καταλάβεις; Γι' αυτό και οι παρεξηγήσεις είναι δύσκολα ανιχνεύσιμες και συνήθως τις εντοπίζει ένας ειδικός ή ανακαλύπτουμε την παρεξήγηση όταν είναι πια αργά.

Δεν ξέρω αν υπάρχει μια αρχή στην επικοινωνία που να έχει μεγαλύτερη βαρύτητα από τις άλλες, αλλά αν υπήρχε μια, εγώ θα διάλεγα αυτήν: *Η ανθρώπινη επικοινωνία είναι κυρίως μη λεκτικό (θα το ονομάζω εξωλεκτικό) φαινόμενο.* Αυτό ισχύει κυρίως στις μη τυπικές σχέσεις. Στις τυπικές σχέσεις, όπως το πάρε - δώσε σε μια δημόσια υπηρεσία, η επικοινωνία είναι κυρίως επί του περιεχομένου της συνδιαλλαγής δηλαδή λεκτική. «Φέρατε το έγγραφο ΧΨ18 κ. Παπαδόπουλε»; «Μάλιστα κυρία μου». Βέβαια, η εκατέρωθεν ευγένεια βοηθά τη συνδιαλλαγή αλλά δεν είναι υψίστης σημασίας.

Τα πράγματα δεν είναι έτσι στις μη τυπικές σχέσεις. Εδώ η επικοινωνία μας λέει ότι, *κάθε φορά που μιλάμε με κάποιον, εκτός αυτά που του λέμε με τα εξωλεκτικά μας του δείχνουμε πώς τον βλέπουμε.* Ποια είναι όμως αυτά τα εξωλεκτικά; Είναι το ύφος του προσώπου, η ομιλία, η στάση του σώματος και οι χειρονομίες. Μάλιστα, οι ειδικοί στην επικοινωνία, μάς λένε ότι ερμηνεύουμε αυτά που ακούμε κατά 40% από το ύφος 30% από την ομιλία και 20% από τη στάση του σώματος και τις χειρονομίες. Μ' άλλα λόγια ερμηνεύουμε το μήνυμα κατά 10% από το περιεχόμενό του και 90% από τα εξωλεκτικά. Βέβαια, τα ποσοστά είναι κατά τη γνώμη μου σχετικά γιατί μπορεί ένα εξωλεκτικό στοιχείο (όπως μια μούντζα) ν' αποτελεί το 100% του μηνύματος.

Κάθε μήνυμα έχει δύο επίπεδα. Το επίπεδο περιεχομένου και το επίπεδο σχέσεων. Το πρώτο επίπεδο είναι τα λόγια, δηλαδή αυτό που λέμε εκείνη τη στιγμή στον άλλον. Για παράδειγμα, «δεν είναι απαραίτητο να μείνεις».

Το δεύτερο επίπεδο είναι ο *τρόπος με τον οποίο μιλάμε στον άλλον*, δηλαδή τα εξωλεκτικά. Μπορείς τη φράση αυτή να την πεις καθησυχαστικά, μπορεί όμως να την πεις και απειλητικά. Στη δεύτερη περίπτωση το μήνυμά σου είναι ανάμικτο.

Για να το καταλάβουμε καλύτερα αυτό, ας υποθέσουμε ότι έχουμε στο κούτελό μας ένα μικρό φανάρι της τροχαίας που δείχνει τη συναισθηματική μας διάθεση. Το πράσινο λέει «προχώρα». Το κόκκινο λέει «σταμάτα». Πάμε πάλι στη φράση «δεν είναι απαραίτητο να μείνεις». Αν τα εξωλεκτικά σου έχουν ανάψει πράσινο, τότε το μήνυμά σου είναι

συγκροτημένο. Αυτά που λες με τα λόγια συμβαδίζουν με αυτά που λες εξωλεκτικά. Αν όμως τα λόγια λένε «δεν είναι απαραίτητο να μείνεις», αλλά με τα εξωλεκτικά σου, το φανάρι είναι κόκκινο τότε το μήνυμα είναι αντιφατικό. Τα λόγια λένε πράσινο, αλλά τα εξωλεκτικά δείχνουν κόκκινο. Σ' αυτή την περίπτωση, αυτός που λαμβάνει το μήνυμα, μπερδεύεται. Με τα λόγια τού λες «προχώρα», και με τα εξωλεκτικά του λες «σταμάτα». Έτσι, στις κοντινές μας σχέσεις καλό θα ήταν να έχουμε κατά νου **ότι ο τρόπος με τον οποίο μιλάμε σε κάποιον είναι πολύ πιο σημαντικός από αυτά που του λέμε**, διότι ο τρόπος αυτός είναι ο παράγοντας που διαμορφώνει το κλίμα που υπάρχει ανάμεσά μας.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΙΝΤΕΡΗΣ, Ph. D.

ΑΠΟ ΤΗΝ
ΑΝΑΣΦΑΛΕΙΑ
ΣΤΗΝ

ΑΥΤΟΠΕΠΟΙΩΣΗ

Πώς κατεβαίνει το ένα και ανεβαίνει το άλλο

COOLMATTERTECHS
Υποστήριξη Υπολογιστών
6931 251 421

Στο περιοδικό **Ψυχογραφήματα**
βρίσκονται άρθρα μου που μπορεί
να σας ενδιαφέρουν.

<https://www.psychografimata.com/>

Ο χαρακτήρας: Υπάρχει τέτοιο πράγμα;

Για πολλά χρόνια επιστήμονες, διαφόρων ειδικοτήτων, ψάχνουν τους παράγοντες που επηρεάζουν την ανθρώπινη συμπεριφορά. Η συμπεριφορά μας είναι προϊόν κληρονομικότητας ή περιβάλλοντος; Βέβαια, όλοι συμφωνούν ότι και οι δύο παράγοντες είναι σημαντικοί, αλλά στα επί μέρους πολλοί επιστήμονες διαφωνούν μεταξύ τους.

Όλοι χρησιμοποιούμε τη λέξη «χαρακτήρας». Βέβαια, ο καθένας την εννοεί διαφορετικά. Όπως και να 'χει το πράγμα, η λέξη «χαρακτήρας» είναι προϊόν της ανάγκης που έχουμε οι άνθρωποι να προβλέπουμε τον εαυτό μας και τους άλλους. Πώς το κάνουμε αυτό; Καταγράφοντας συνήθειες. Τα δικές μας και των άλλων. Δηλαδή ο χαρακτήρας είναι το σύνολο των συνηθειών ενός ανθρώπου. Λες για παράδειγμα, ο Τάδε είναι «βαρετός τύπος». Πώς έχεις καταλήξει σ' αυτό; Όποτε έτυχε να βρεθείς μαζί του δεν είχε τίποτα να πει.

Τώρα όσον αφορά τη διαμάχη κληρονομικότητας και περιβάλλοντος, έχω κι εγώ τη μικρή μου θεωρία. Την αναπτύσσω σ' ένα βιβλίο που έχω γράψει, με θέμα την αμφισβήτηση των ορίων αντοχής, δύναμης και ευφυΐας που διδαχθήκαμε ότι έχουμε. Μια και το βιβλίο δεν έχει εκδοθεί ακόμα την «κλέβω» από κει αυτούσια:

Πραγματικά και διδαγμένα όρια

Καθένας από μας γεννιέται με κάποιο κληρονομικό δυναμικό το οποίο τα πρώτα χρόνια της ζωής του είναι ιδιαίτερα εύπλαστο. Συνεπώς οι επιδράσεις του περιβάλλοντος πάνω μας είναι πιο έντονες απ' ότι στα επόμενα χρόνια της ζωής μας.

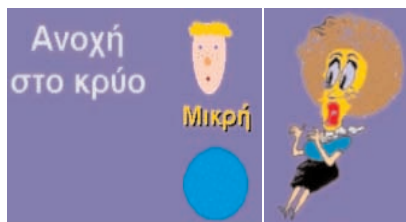
Καλό θα ήταν όμως, πρώτα να εξηγήσω τι εννοώ όταν μιλάω για «κληρονομικό δυναμικό». Αυτό δεν πιστεύω ότι έχει σχέση με «χαρακτήρα» ή στοιχεία της προσωπικότητας. Το κληρονομικό δυναμικό είναι καθαρά βιολογικό φαινόμενο. Έχει να κάνει με βιολογικές προδιαγραφές. Για παράδειγμα, αλλιώς βιώνει το περιβάλλον του ένα παιδί που γεννιέται με μικρή αντοχή στο κρύο, κι αλλιώς ένα άλλο που έχει, από κληρονομικούς παράγοντες, μεγάλη αντοχή στο κρύο. Το ένα μπορεί να γίνει φιλάσθενο και να προκαλέσει μια υπερπροστατευτική διαπαιδαγώγηση εκ μέρους των γονιών του, ενώ το άλλο να είναι πιο ανθεκτικό με αποτέλεσμα να μην χρειαστεί ανάλογη φροντίδα.

Πιο πριν ανέφερα ότι το βιολογικό μας κληρονομικό δυναμικό είναι ιδιαίτερα εύπλαστο στα πρώτα χρόνια της ζωής μας. Γιατί άραγε να συμβαίνει αυτό; Δηλαδή σε τι ακριβώς είμαστε πιο εύπλαστοι όταν είμαστε μικροί; Πιστεύω πως η απάντηση είναι μία και πολύ συγκεκριμένη: Στον βιολογικό προγραμματισμό. Για να το καταλάβουμε καλύτερα αυτό ας πάρουμε τα δύο παιδάκια που γεννιούνται με διαφορετικές αντοχές στο κρύο. Για να μην περιπλέξουμε περισσότερο τα πράγματα, ας υποθέσουμε ότι και τα δύο αυτά βρέφη γεννιούνται ένα μήνα που ο καιρός είναι δροσερός και ευμετάβλητος. Ας πούμε λοιπόν τον Απρίλη που έχει και ζεστές αλλά και κρύες μέρες.

Ο καθοριστικός παράγοντας που θα προγραμματίσει βιολογικά το κάθε βρέφος, είναι η προσωπικότητα της μητέρας. Ας πάρουμε και πάλι - χάριν παραδείγματος - δύο διαφορετικές

προσωπικότητες μητέρας. Μια αγχώδη και τελειομανή μάνα και μια ψύχραιμη και σχετικά ανέμελη. Έτσι, έχουμε δύο πιθανούς συνδυασμούς που μπορούμε να τους απεικονίσουμε μ' ένα σχεδιάγραμμα ως εξής:

Πρώτος συνδυασμός: Παιδί μικρής ανοχής στο κρύο Αγχώδης μάνα.

Αφού το παιδί έχει κληρονομικά μια μειωμένη αντοχή στο κρύο υποθέτουμε ότι, μόλις πρωτοβρίσκεται εκτεθειμένο σε κάποιο ρευματάκι, αρχίζει να βήχει ή να φτερνίζεται. Η αντίδραση του παιδιού επιδρά πάνω στη μάνα. Όμως, ο βιολογικός προγραμματισμός θα εξαρτηθεί από την στάση που θα κρατήσει η μάνα στην βιολογική αντίδραση του παιδιού. Μια αγχώδης μάνα θ' αρχίσει να ντύνει το παιδί πιο ζεστά, θα αποφεύγει να το εκθέσει σε ανοιχτούς χώρους και γενικά θα διαμορφώσει γύρω από το παιδί συνθήκες οι οποίες θα μειώσουν τις πιθανότητες να κρουολογήσει ξανά. Με τη στάση της αυτή, προγραμματίζει βιολογικά το παιδί. Δηλαδή μειώνει ακόμα περισσότερο την ήδη μειωμένη του αντίσταση στο κρύο. Πώς το κάνει αυτό; Θα το δούμε με αριθμούς:

Έστω ότι βιολογικά το παιδί είναι φτιαγμένο έτσι, ώστε να κρυώνει όταν η θερμοκρασία του περιβάλλοντος του φτάνει στους 18° βαθμούς. Αν η μητέρα είναι ψύχραιμη, αφήνοντας για ένα διάστημα το παιδί στους 18° βαθμούς, βαθμιαία το παιδί θα προσαρμοστεί βιολογικά στο περιβάλλον με αποτέλεσμα, αντί να είναι το όριο στους 18° ν' αντέχει μέχρι τους 17° ή τους 16° βαθμούς. Κρατώντας όμως μια λιγότερο ψύχραιμη στάση, και βάζοντας το παιδί διαρκώς σε ζεστά περιβάλλοντα το προγραμματίζει βιολογικά σε ένα νέο νορμάλ στάνταρ θερμοκρασίας, ας πούμε τους 22° βαθμούς. Όπως είναι φυσικό, μετά από ένα διάστημα το παιδί εξοικειώνεται σ' αυτή τη θερμοκρασία κι εκεί που πριν έβηχε στους 18° βαθμούς τώρα θ' αρχίσει να βήχει από τους 21° βαθμούς.

Δεύτερος συνδυασμός: Παιδί μικρής ανοχής στο κρύο - Ψύχραιμη μάνα.

Στην περίπτωση αυτή είναι πολύ πιθανό, η στάση της μητέρας να συντείνει ώστε από κει κρουολογούσε στους 18°, τώρα να κρουολογεί στους 17° ή τους 16° βαθμούς°. (Για πιο κάτω, προς το παρόν δεν μιλάμε, γιατί μας περιορίζουν τα κληρονομικά όρια).

Στο σημείο αυτό μπορεί ο αναγνώστης να πειραματιστεί και με τους άλλους συνδυασμούς μητέρας - παιδιού και να βγάλει τα συμπεράσματά του μόνος του. Εκείνο που μας ενδιαφέρει κυρίως εδώ, είναι να κατανοήσουμε την πολύ σημαντική έννοια του βιολογικού προγραμ-

ματισμού, διότι πολλοί από μας - ακόμα και επιστήμονες - την συγχέουν με την κληρονομικότητα. Απ' ό,τι βλέπουμε όμως, οι δύο έννοιες αυτές είναι εντελώς ξεχωριστές και η κάθε μία από τις δύο επιδρά σημαντικά στη διαμόρφωση και την εξέλιξη μας.

Ταλέντα

Στο σημείο αυτό ίσως κάνεις την εξής σκέψη: «Καλά, το μόνο κληρονομικό στοιχείο που κουβαλάμε είναι βιολογικό; Αν τα πράγματα είναι έτσι τότε πως εξηγούνται τα ταλέντα»;

Μια και αντιπροσωπευτική περίπτωση ταλέντου ήταν ο Mozart, θα πάρουμε την δική του περίπτωση. Στα πέντε του χρόνια ήταν ήδη δεξιοτέχνης στο εκκλησιαστικό όργανο και παράλληλα, συνέθετε κιόλας! Σύμφωνα με όσα υποστηρίζω πιο πάνω, το δυναμικό που μπορούμε να αποδώσουμε σε κληρονομικότητα, είναι βιολογικό: Έχει να κάνει με μια σειρά συγκεκριμένων ακουστικών ικανοτήτων που θα μπορούσαμε να τις περιγράψουμε με τον γενικό όρο «ικανότητες ακουστικής διάκρισης».

Βιολογικά δηλαδή, αυτό το παιδί γεννήθηκε με μια εξαιρετική ικανότητα να συλλαμβάνει διάφορες διαστάσεις του ήχου με πολύ μεγαλύτερη ευαισθησία απ' ότι ο μέσος άνθρωπος. Οι διαστάσεις αυτές είναι συγκεκριμένες και μπορούν να μετρηθούν με συγκεκριμένα όργανα ή τεστ. Ας τις αναφέρουμε:

- 1 Ένταση
- 2 Τόνος
- 3 Χροιά
- 4 Τρέμουλο
- 5 Ρυθμός
- 6 Τονική μνήμη.

Για παράδειγμα, η ένταση μετρείται σε Decibel. Ο μέσος άνθρωπος μπορεί με το αυτί του να διακρίνει διαφορές έντασης ήχου της τάξεως των 4 έως 8 Decibel. Ας υποθέσουμε ότι παίρναμε 100 παιδάκια ηλικίας 2 ετών και τα βάζαμε ν' ακούσουν δύο πανομοιότυπους ήχους οι οποίοι να διέφεραν μόνο κατά την ένταση: Τα 60 στα 100 θα μπορούσαν να διακρίνουν διαφορές έντασης από 6 Decibel και πάνω. Μερικά μπορεί να διέκριναν μικρότερες διαφορές, π.χ. 4 ή 3 Decibel. Ο Mozart θα μπορούσε να διακρίνει διαφορές και 2 Decibel κάτι που μόνο με μηχανήματα μπορούμε ν' ανιχνεύσουμε.

Το ανθρώπινο αυτί μπορεί και ακούει ήχους συχνότητας από 20 έως 20.000 Hz. Βέβαια οι

περισσότεροι από μας στην πραγματικότητα δεν μπορούμε ν' ακούσουμε ήχους πέρα από 16.000 έως 16.500 Hz. Όμως ο Mozart μπορούσε να ακούει μέχρι 19.000 και ίσως ακόμα και 20.000 Hz!

Έχουμε λοιπόν, όσον αφορά την κληρονομικότητα, ένα ξεχωριστό και σπάνιο βιολογικό ακουστικό δυναμικό: Πάνω σ' αυτό το βιολογικό δυναμικό ήρθε να επιδράσει και ο βιολογικός προγραμματισμός. Ας μη ξεχνάμε ότι ο πατέρας του Mozart ήταν μουσικός, και όχι ένας οποιοσδήποτε μουσικός. Ήταν ο αρχιμουσικός του εκλέκτορα της Βαυαρίας! Δηλαδή ο μικρός γεννήθηκε μέσα ...στις νότες. Από τις πρώτες κιόλας μέρες της γέννησής του βρέθηκε σ' ένα περιβάλλον που άκουγε συχνά μουσική. Το στοιχείο αυτό, άρχισε να του καλλιεργεί και να του αναπτύσσει στο έπακρο τις υπάρχουσες εξαιρετικές κληρονομικές του ικανότητες. Αν δεν υπήρχε αυτός ο βιολογικός προγραμματισμός αλλά, αντ' αυτού το παιδί που λεγόταν Mozart μεγάλωνε σ' ένα περιβάλλον που δεν του προσέφερε μουσικά ακουστικά ερεθίσματα, τότε πολύ πιθανόν να μην είχαμε το ίδιο αποτέλεσμα.

Βέβαια, ακόμα και σε μια τέτοια περίπτωση πάλι το βιολογικό ακουστικό δυναμικό του Mozart θα ήταν μεγαλύτερο από του μέσου παιδιού, αλλά δεν θα είχε τα ερεθίσματα του βιολογικού προγραμματισμού. Πιστεύω ότι το 80% του βιολογικού προγραμματισμού επιτελείται στα πρώτα χρόνια της ζωής ενός παιδιού. Στα τρία το πολύ πέντε πρώτα χρόνια. Όταν λοιπόν μιλάμε για την «κληρονομικότητα» ενός ανθρώπου, στη ουσία μιλάμε για το βιολογικό κληρονομικό δυναμικό με το οποίο γεννήθηκε συν τον βιολογικό προγραμματισμό που υπέστη στα 3 με 5 πρώτα χρόνια της ζωής του.

ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΚΟΤΗΤΑ = ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ+ ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

Πάνω σ' αυτήν την «κληρονομικότητα» έρχεται και επιδρά καθοριστικά το «περιβάλλον». Έτσι, αν πάρουμε την περίπτωση του Mozart θα μπορούσαμε να πούμε ότι το μουσικό του ταλέντο ήταν συνάρτηση τεσσάρων παραγόντων:

1. Το βιολογικό ακουστικό δυναμικό που είχε κληρονομικά.
2. Το περιβάλλον στο οποίο βρέθηκε.
3. Τον τρόπο που επέδρασε πάνω στο δυναμικό αυτό ο βιολογικός προγραμματισμός.
4. Το χρονικό διάστημα για το οποίο βρέθηκε στο συγκεκριμένο περιβάλλον. Έτσι έχουμε:

ΜΟΥΣΙΚΟ ΤΑΠΕΡΑΜΕΝΤΟ ΜΟΖΑΡΤ = (ΒΙΟΛΟΓΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ+ΒΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ) *(ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ)*(ΧΡΟΝΟΣ)

Για παλαιότερα τεύχη της Εφημεριδούλας

πατήστε εδώ:

<https://www.pinteris.gr>

COOLMATTERTECHS

Υποστήριξη Υπολογιστών

6931 251 421

«Δημοκρατικοί» δικτάτορες

Η αεροπειρατεία που ενορχήστρωσε ο Λευκορώσος δικτάτορας Αλεξάντρ Λουκασένκο έχει προκαλέσει θύελλα αντιδράσεων στην Ε.Ε. και τις ΗΠΑ και όπου υπάρχει πραγματικό δημοκρατικό καθεστώς. Αεροπειρατείες έχουν γίνει μέχρι σήμερα πολλές. Αυτή είναι η πρώτη που οργανώνεται από ένα κράτος. Θα μπορούσαμε να πούμε ότι μια τέτοια πράξη είναι σαφώς πολεμική. Τώρα ήταν ένα Αγγλικό αεροπλάνο που πήγαινε Αθήνα – Βίλνιους της Λιθουανίας. Αν το συγκεκριμένο αεροπλάνο αντί για την Ryan Air ανήκε σ' ένα δρομολόγιο της Aegean Airlines, με προορισμό τη Λιθουανία τι θα γινόταν; Η Ε.Ε. αντέδρασε άμεσα και δυναμικά απαγορεύοντας κάθε πτήση προς και από τη Λευκορωσία. Προκειμένου να εφαρμοστούν όμως ακόμα πιο αυστηρά μέτρα υπάρχει όπως πάντα, το ίδιο εμπόδιο: Τα οικονομικά συμφέροντα (κυρίως) της Γερμανίας. Κάτι ανάλογο δηλαδή μ' αυτό που έγινε όταν της ζητήσαμε να σταματήσει να εξοπλίζει τον μανιακό Σουλτάνο.

Όμως, το θέμα που με απασχολεί εδώ είναι η πληθώρα των αυταρχικών καθεστώτων και μάλιστα τα περισσότερα σε χώρες που συνορεύουν μεταξύ τους όπως είναι η Ρωσία, η Λευκορωσία, η Τουρκία η Κίνα και η Β. Κορέα. Μερικά από αυτά, όπως η Κίνα και η Β. Κορέα είναι ξεκάθαρες και αναμφισβήτητες δικτατορίες. Υπάρχουν όμως, και οι Δημοκρατικοί δικτάτορες. Αυτοί κάποτε ήρθαν, άλλος με μεθοδεύσεις (Πούτιν) και άλλος με δημοκρατικές διαδικασίες (Ερτογάν). Από κει και πέρα κόβουν και ράβουν το Σύνταγμα της χώρας τους όπως θέλουν και με νοθευμένες εκλογές και άλλα αθέμητα μέσα επιδιώκουν την ισοβιότητα. Ο Πούτιν έχει καταφέρει να είναι πρόεδρος (Τσάρος) μέχρι το 2036! Πόσων χρονών θα είναι τότε ο αθεόφοβος. Τα ίδια ακριβώς κάνει και ο φίλος του ο Λουκασένκο της Λευκορωσίας που, με ένα σωρό νοθείες, τους έχει κατακωθεί στο σβέρκο από το 1994, δηλαδή 27 χρόνια. Μου κάνει εντύπωση όμως, που τον αποκαλούν τον «τελευταίο» Ευρωπαίο δικτάτορα. Δηλαδή ο Πούτιν τι είναι;

Εκτός από αυτούς, έχουμε στη Βενεζουέλα τον Μαδούρο με τον οποίο (σύμφωνα με πρόσφατες αποκαλύψεις) υψηλά ιστάμενοι Τούρκοι υπουργοί έχουν στενή εμπορική ...συνεργασία. Πρόσφατα, άλλη μια δικτατορία ξέσπασε στη Μιανμάρ. Εδώ και μήνες έχουμε καθημερινά διαδηλώσεις και συγκρούσεις των κατοίκων με την αστυνομία με αρκετούς νεκρούς.

Παράλληλα, ολόκληρη η περιοχή του Περσικού – Αραβικού κόλπου είναι κάτω από αυταρχικά και αναχρονιστικά καθεστώτα. Άλλο αν έχουν αξιοποιήσει τα χρήματά τους και έχουν φτιάξει μοντέρνες πόλεις που δίνουν μια δυτική εικόνα. Στην ουσία αυτοί που διοικούν αυτά τα κρατίδια είναι κυριολεκτικά Πασάδες και Σουλτάνοι. Ας θυμηθούμε τη δολοφονία του Άραβα δημοσιογράφου Κασόγκι στην Κωνσταντινούπολη. Ο άνθρωπος μπήκε στην πρεσβεία της Σαουδικής Αραβίας και – κατ' εντολή του διαδόχου του θρόνου της Σαουδικής Αραβίας- τον βγάλανε τεμαχισμένο ενώ των είχαν βασανίσει πρώτα. Μάλιστα ο Trump αντάλλαξε τη ...σιωπή των ΗΠΑ σ' αυτή την υπόθεση πουλώντας όπλα εκατοντάδων εκατομμυρίων.

Όσο για την Αφρική; Και τι δεν έχει εμφανιστεί εκεί! Κάτι ανεκδιήγητοι τύποι που είναι κάπου ανάμεσα στην τρέλα του μεγαλείου και το ψυχιατρείο οι οποίοι καταφέρνουν όμως και με κάποιον έρχονται στην εξουσία. Αν διαβάσει κανείς την ιστορία της Αφρικής απ' τον Δεύτερο Παγκόσμιο και πέρα θα συναντήσει στις περισσότερες Αφρικανικές χώρες, τουλάχιστον έναν τέτοιο. Για παράδειγμα, ο Paul Kagame βρίσκεται στην εξουσία από το 1994. Τόσο έκασε στην εξουσία και ο Zine El Abidine στην Τυνησία (1987-2011). Στο Τόγκο ο Gnassingbe Eyadema ξεκίνησε μια δικτατορία το 1967 μαζί με τους δικούς μας, αλλά δεν έκασε επτά χρόνια. Έκασε 32! Ανάλογες δικτατορίες υπήρξαν στο Σουδάν (16 χρόνια), τη Σομαλία (22 χρόνια), τη Γκάμπια (23 χρόνια). Το ρεκόρ το έχει ο Καντάφι στη Λιβύη με 42 χρόνια. Όμως, ο πιο ανεκδιήγητος Αφρικανός ηγέτης ήταν ο Idi Amin Dada στην Ουγκάντα (1971-1979). Αυτός ήταν τόσο ευτράπελος που συμμετείχε σε πυγμαχικούς αγώνες που οργάνωνε ο ίδιος και πάντα ήταν νικητής. Άσε που υπάρχουν και φήμες για κανιβαλισμό.

Το ερώτημα είναι: Τι μπορεί να γίνει με αυτούς; Για πόσα χρόνια θα συνεχίσει ένα μεγάλο μέρος της ανθρωπότητας να ζει κάτω από τέτοια καθεστώτα. Η απάντηση είναι ότι τα καθεστώτα αυτά καταρρέουν εκ των έσω. Όμως, ακόμα κι όταν καταρρεύσουν, η διάδοχος κατάσταση αναπαράγει την προηγούμενη. Για παράδειγμα, μέχρι το 1917 στη Ρωσία υπήρχε ο Τσάρος. Από το 1917 μέχρι το 1990 υπήρχε η δικτατορία του «προλεταριάτου» (στο Κρεμλίνο ζούσαν οι «προλετάριοι»). Έπεσε η Σοβιετική Ένωση και τώρα τι υπάρχει; Πάλι Τσάρος!

Δεν ξέρω γιατί, αλλά τα τελευταία χρόνια, όποτε βλέπω τον Πούτιν, τον φαντάζομαι μ' ένα κόκκινο σημαδάκι στο μεγάλο του κούτελο- από σφαίρα.

**Στην ιστοσελίδα
pinteris.gr**

**ΜΑΘΑΙΝΩ ΧΩΡΙΣ
ΔΙΑΒΑΣΜΑ**

1. Η Διανοητική Νοημοσύνη
2. Η Συναισθηματική Νοημοσύνη
3. Η ψυχολογία του Καρλ Γιούνγκ:
4. Συναισθήματα που δεν εξηγούνται
5. Η Ευθύνη - Μια άγνωστη λέξη
6. Η θεωρία του Carl Rogers
7. Σεξ Αυτοπαρατήρηση
8. Το Φλερτ
9. Κριτική της Αστρολογίας

**Συνεδρίες μέσω Skype
Πληροφορίες
pinteris@hotmail.com
210-96 52 336**